
ZAPEČETĚNÝ EGYPT
KLETBY FARAONŮ
a tajemné smrti
10
KAPITOL
Carnarvon • Tutanchamon • Kletba

ZAPEČETĚNÝ EGYPT

SVAZEK 1 / 3

KLETBY FARAONŮ

a tajemné smrti

ČESKÁ KNIŽNÍ SÉRIE

Revidované vydání • listopad 2026

Obsah

KAPITOLA 1: KDYŽ SE OTEVŘE HROBKA 2

KAPITOLA 2: LORD CARNARVON — SMRT, KTERÁ ODSTARTOVALA LEGENDU 8

KAPITOLA 3: SEZNAM OBĚTÍ — KDO OPRAVDU ZEMŘEL PO OTEVŘENÍ HROBKY 19

KAPITOLA 4: PROKLETÁ MUMIE A TITANIC — LEGENDA, KTERÁ NIKDY NESPALA NA LODI 25

KAPITOLA 5: NÁPISY, KTERÉ VARUJÍ VYKRADAČE 32

KAPITOLA 6: ZÁHADNÉ UDÁLOSTI KOLEM VÝSTAV TUTANCHAMONA 38

KAPITOLA 7: VYKRADAČI HROBEK — OD STAROVĚKU PO DNEŠEK 44

KAPITOLA 8: PLÍSNĚ, RADON A TOXINY — VĚDA PROTI KLETBĚ 50

KAPITOLA 9: PROČ LEGENDĚ VĚŘÍME — PSYCHOLOGIE KLETBY 59

KAPITOLA 10: SKUTEČNÁ KLETBA 67

KAPITOLA 1: KDYŽ SE OTEVŘE HROBKA

26. listopadu 1922, během egyptského odpoledne. Údolí králů zalévá sluneční světlo a Howard Carter stojí před zazděným průchodem, o kterém sní už 5 sezón vykopávek. Za jeho zády nervózně přešlapuje lord Carnarvon, muž, který celou expedici financoval a který přijel z Anglie, jakmile dostal telegram: „At last have made wonderful discovery in Valley; a magnificent tomb with seals intact; re-covered same for your arrival; congratulations." Konečně úžasný objev. Vedle nich stojí Carnarvonova dcera lady Evelyn Herbertová a Carterův asistent Arthur Callender. Vzduch je suchý, horký a nese v sobě pach tisíciletí.

Carter prorazí malý otvor v horní části zazdívky. Vzduch, který uniká ven, je teplý, zatuchlý a stojatý. Byl uzavřený uvnitř 3 000 let. Nikdo z živých ho předtím nevdechl. Carter vloží dovnitř svíčku, aby zkontroloval, jestli v komoře nejsou jedovaté plyny – v uzavřených hrobkách se hromadí sirovodík a oxid uhličitý a bez této zkoušky by vstup mohl být smrtelný. Plamen se roztřepe, ale nehasne. Carter přitiskne obličej k otvoru a pomalu si zvyká na tmu.

Carnarvon to nevydrží. „Vidíte něco?" zeptá se.

Carter se otočí. Jeho tvář je bílá.

„Ano," odpoví. „Úžasné věci."

Ve skutečnosti v tu chvíli viděl jen matné obrysy. Zlacené pohovky ve tvaru zvířat, sochy strážců v nadživotní velikosti, alabastrové vázy, převrácené vozy, skříňky a truhly naskládané jedna přes druhou. Ale i ten první rozmazaný pohled stačil, aby pochopil, že stojí před největším archeologickým nálezem své doby. Právě nahlédl do hrobky Tutanchamona, do mimořádně bohatého královského hrobu, který se dochoval v nebývale úplném stavu. Hrobu, v němž se během dalších let odkryje přes 5 000 předmětů včetně zlaté posmrtné masky, která se stane jedním z nejznámějších symbolů lidské civilizace.

Do 5 měsíců bude lord Carnarvon mrtvý.

A svět uvěří, že ho zabila kletba starověkého faraona.

ZROZENÍ LEGENDY

Příběh Tutanchamonovy kletby patří k nejodolnějším legendám 20. století. Přežil 2. světovou válku, nástup televize, kosmický věk i internet. Dodnes, víc než 100 let po otevření hrobky, se o ní natáčejí dokumenty, píší romány a debatuje v podcastech. Když se řekne „kletba faraonů“, většina lidí si okamžitě vybaví obraz Cartera se svíčkou a smrt lorda Carnarvona.

Ale co přesně je „kletba faraonů“? A proč jsme tak ochotní jí věřit?

Představa, že staří Egypťané chránili své mrtvé nadpřirozenou silou, je stará mnohem víc než samotný Tutanchamon. Sahá přinejmenším do 19. století, do doby, kdy Evropa prožívala svou posedlost Egyptem. Napoleon přivezl z egyptského tažení v roce 1798 nejen válečnou slávu, ale i desítky vědců, kteří poprvé systematicky zdokumentovali památky podél Nilu. Výsledkem bylo monumentální dílo Popis Egypta o 23 svazcích, které Evropu doslova uhranulo. Spolu s vědeckými popisy ale napoleonští vojáci a učenci přivezli i něco jiného: příběhy. Tajemné nemoci, které postihly vojáky vstupující do

hrobek. Horečky, které přišly bez varování a bez zjevné příčiny. Muži, kteří byli ráno zdraví a večer leželi v deliriu.

Skutečným vysvětlením byly infekce, dehydratace a tropické choroby, s nimiž evropská medicína té doby neuměla zacházet. Ale vysvětlení, které si Evropa zvolila, bylo mnohem barvitější: egyptští kněží prý chránili hroby svých králů kletbami, které přetrvávají věky.

Viktoriánská Anglie pak přidala vlastní ingredienci. V 19. století se v londýnských salónech pořádaly „mummy unwrapping parties" – společenské události, při nichž hostitel před vybraným publikem rozbaloval zakoupenou egyptskou mumii. Zámožní sběratelé kupovali mumie od egyptských překupníků za pár liber a pak je vystavovali v obývacích pokojích jako kuriozity. Bylo to zábavné, morbidní a nesmírně populární. Chirurg Thomas Pettigrew prováděl veřejná rozbalování mumií před stovkami diváků a účtoval si vstupné.

Právě z tohoto prostředí – kde se posvátné tělo mrtvého stávalo společenskou atrakcí – vzešly první gotické romány o oživlých mumiích a prokletých hrobech. Louisa May Alcottová, autorka slavných Malých žen, napsala v roce 1869 povídku Ztracena v pyramidě, kde se mumie mstí za narušení svého klidu. Bram Stoker, tvůrce Draculy, napsal v roce 1903 román Poklad sedmi hvězd, ve kterém egyptská princezna ohrožuje každého, kdo se dotkne jejího sarkofágu. Arthur Conan Doyle, stvořitel Sherlocka Holmese, publikoval v roce 1892 příběh Číslo 249 o mumii, která v noci vstává.

Myšlenka, že egyptské hroby jsou nebezpečné, tedy existovala dávno před Tutanchamonem. Byla součástí populární kultury, koloniální představivosti i gotické literatury. Ale byla to právě jen myšlenka – vágní, rozptýlená, bez konkrétní tváře a bez konkrétního příběhu. Chyběl jí ten jeden okamžik,

jedna smrt, jeden obraz, který by ji proměnil z literární zábavy v něco, čemu lidé skutečně uvěří.

Všechno se změnilo v listopadu 1922.

OBJEV, KTERÝ DAL KLETBĚ JMÉNO

Objev Tutanchamonovy hrobky byl okamžitou světovou senzací. Fotografie zaplnily titulní stránky od Londýna po New York, od Paříže po Tokio. Ale právě tato hrobka dala staré pověře 3 věci, které jí do té doby chyběly: konkrétní oběť, konkrétní místo a příběh tak dramatický, že se šířil sám.

Lord Carnarvon zemřel 5. dubna 1923 v káhirském hotelu Continental-Savoy, necelých 5 měsíců po otevření hrobky. Příčinou bylo kousnutí komárem, které se mu zanítilo po tom, co si ránu při holení škrábl břitvou. Infekce přešla v otravu krve, pak v zápal plic. Bylo mu 56 let a jeho zdraví bylo chatrné už roky – následky vážné automobilové nehody z roku 1901, při které mu praskla lebka a poškodily se plíce, ho trvale oslabily. Egyptské klima, které mu lékaři doporučili kvůli zotavení, mu nakonec nepomohlo překonat jeho zdravotní potíže.

Ale to nikdo neslyšel. Co všichni slyšeli, byl příběh o kletbě.

Noviny po celém světě začaly psát o „prokletí faraonů“. Prý se v hrobce našel nápis varující, že smrt přijde na rychlých křídlech k tomu, kdo naruší klid krále. Prý ve chvíli Carnarvonovy smrti zhasla v celé Káhiře elektrická světla – výpadek proudu, o kterém údajně referoval i správce hotelu. Prý jeho fena Susie v Anglii v tutéž hodinu zavyla a padla mrtvá. Sir Arthur Conan Doyle, přesvědčený spiritista, veřejně prohlásil, že Carnarvonova smrt je dílem „elementálů“ – duchů, které kněží přivolali k ochraně hrobky.

Některé z těchto příběhů jsou prokazatelně vymyšlené. Některé jsou sporné. A některé – to je možná to nejznepokojivější – obsahují jádro pravdy. Právě tohle tato kniha prozkoumá.

CO NAJDETE NA NÁSLEDUJÍCÍCH STRÁNKÁCH

Tato kniha není pokusem kletbu zesměšnit. Není ani pokusem dokázat, že existuje.

Je to poctivé pátrání po tom, co se skutečně stalo. Prozkoumáme reálná úmrtí spojená s otevřením hrobky – kolik jich bylo, kdo zemřel, na co a kdy. Ukážeme si, že seznam obětí je ve skutečnosti mnohem kratší, než se traduje – ale i to, že několik případů je opravdu těžké vysvětlit pouhými náhodami. Podíváme se na skutečné nápisy nalezené v egyptských hrobkách a na to, co říkají a co neříkají. Zjistíme, že staří Egypťané skutečně hrozili narušitelům hrobů – ale jinými slovy, než jaká jim připisuje moderní legenda.

Budeme se zabývat moderní vědou: toxickými plísněmi rodu Aspergillus, radioaktivními minerály, radonem a bakteriemi, které v uzavřených prostorách přežívají tisíce let. Některé z těchto látek skutečně mohou zabíjet – otázka je, jestli zabíjely v tomto případě.

A prozkoumáme psychologii – proč je lidský mozek naprogramovaný hledat vzorce i tam, kde žádné nejsou, proč preferujeme dramatické vysvětlení před nudným a proč potřebujeme věřit, že staří Egypťané disponovali silami, které neumíme vysvětlit. Podíváme se na roli médií, na to, jak bulvární tisk 20. let 20. století z neověřených zvěstí vytvořil mýtus, který přežil celé století.

Kde končí fakta a kde začíná legenda? Měla kletba vůbec kdy reálný základ, nebo je celá vystavěná na sérii náhod, které si lidská mysl odmítá přiznat jako náhody?

To jsou otázky, které si klade každá kapitola této knihy. Odpovědi, jak uvidíte, nejsou vždy jednoduché. A některé z nich vás možná překvapí.

Ale příběh nezačíná ve starověkém Egyptě. Začíná v Anglii, v přepychovém sídle Highclere Castle – tom samém, které dnes svět zná jako kulisu seriálu Panství Downton – s mužem, který miloval rychlá auta, dostihové koně a dobrodružství. S mužem, jehož zdraví bylo tak křehké, že ho nakonec zabil kousanec komára.

KONEC UKÁZKY

Takhle začíná první kniha.

Co bylo za zazděnými dveřmi, proč zemřel lord Carnarvon a kdo opravdu zemřel po otevření hrobky, čtěte dál v Kletbách faraonů a v celé knihovně Zapečetěný Egypt.

Pokračovat na zapecetenyegypt.com

3 knihy · 69 kapitol · PDF + audiokniha